

واکنش رهبران جهان
به مرگ پاپ

مسعود پزشکیان رئیس جمهوری ایران، با صدور پیامی، درگذشت پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان را تسلیت گفت. پزشکیان در پیام خود نوشت: «فرانسیس در طول دوران خدمت خود همیشه در کنار آسیب‌پذیرترین و شکننده‌ترین افراد قرار داشته و این کار را با فروتنی بسیار انجام داده است. در این زمان جنگ و وحشی‌گری، او از احساس متفاوتی برای شکننده‌ترین افراد برخوردار بود.»

کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر انگلیس نیز در واکنش به خبر درگذشت پاپ گفت: رهبری او در زمانی پیچیده و چالش‌برانگیز برای جهان و کلیسا شجاعانه بود اما همیشه از فروتنی عمیق سرچشمه می‌گرفت. ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه نیز در پیامی پاپ را شخصیتی برجسته خواند و گفت که همواره، خاطرات خوبی را از او در ذهن خواهد داشت. رئیس جمهور روسیه گفت: پاپ فرانسیس به طور فعال، گفت‌وگو بین کلیسای ارتدوکس روسیه و کلیسای کاتولیک‌زم و همچنین تعامل سازنده بین روسیه و واتیکان را ترویج کرد. پوتین افزود: همواره در خشن‌ترین خاطرات را از او در ذهن خواهد داشت. دیک شوف نخست‌وزیر هلند نیز گفت که جامعه جهانی کاتولیک با رهبری خداحافظی می‌کند که مسائل تنش‌آفرین روزگار ما را تشخیص داد و توجهات را به آنها جلب کرد. اورسلا فون در لاین رئیس کمیسیون اروپا نیز در پیامی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: پاپ الهام‌بخش میلیون‌ها نفر در خارج از کلیسای کاتولیک بود. وی با انسانیت و عشق خالصانه خود برای افرادی که در وضعیت ضعیفی قرار دارند، الهام‌بخش بود. کاخ سفید نیز در واکنش به درگذشت پاپ فرانسیس پیامی را در پیام‌رسان ایکس یا محتوای «آرام بخواب» به همراه عکس‌هایی از ترامپ و جی‌دی‌ونس در دیدار با او منتشر کرد. ترامپ در سال ۲۰۱۷ از واتیکان دیدار کرد؛ در حالی که ونس روز یکشنبه و تنها یک روز قبل از فوت پاپ با وی ملاقات کوتاهی داشت. سر جو مارتالار رئیس جمهور ایتالیا نوشت: احساس می‌کنم خلأ بزرگی ایجاد شده است زیرا او همیشه یک مرجع برای من بود. ولودیمیر زلنسکی رئیس جمهوری اوکراین در پیامی که در شبکه ایکس منتشر کرد درباره پاپ فقید نوشت: او می‌دانست که چگونه امید دهد و از طریق عبادت درد و رنج را کاهش دهد و باعث ایجاد وحدت شود. او برای صلح در اوکراین و برای مردم اوکراین دعا می‌کرد. ما در غم کاتولیک‌ها و همه مسیحیانی که از پاپ حمایت معنوی دریافت می‌کردند، شریک هستیم. یادش جاوید. همچنین نازندرا مودی نخست‌وزیر هند گفت، از درگذشت پاپ فرانسیس «عمیقاً متأثر» شده است. وی نیز در پیام‌رسان ایکس نوشت: در این ساعات اندوه و یادبود، تسلیت صمیمانه خود را به جامعه جهانی کاتولیک ابراز می‌کنم. پاپ فرانسیس همیشه به عنوان چراغی از مهربانی و شفقت، فروتنی و شجاعت معنوی توسط میلیون‌ها نفر در سراسر جهان به یادگار خواهد ماند. آنتونی آلبینز نخست‌وزیر استرالیا نیز در یک نطق تلویزیونی گفت: برای همه کاتولیک‌های استرالیا، او (پاپ) یک قهرمان فداکار و پدری دوست‌داشتنی بود. کریستوفر لوکسون نخست‌وزیر نیوزیلند هم در واکنش، پاپ فرانسیس را «مردی فروتن» توصیف کرد که میراث وی تعهد تزلزل‌ناپذیر در قبال افراد آسیب‌پذیر، عدالت اجتماعی و گفت‌وگوی بین ادیان بود. همچنین شهباز شریف نخست‌وزیر پاکستان درگذشت پاپ را «ضایعه‌ای جبران‌ناپذیر برای کل جهان» توصیف کرد. جوزف عون رئیس جمهوری لبنان نیز گفت درگذشت پاپ فرانسیس «ضایعه‌ای برای کل بشریت است زیرا او صدایی قوی در حمایت از عدالت و صلح، قهرمانی برای اقشار فقیر و در حاشیه و حامی گفت‌وگو بین مذاهب و فرهنگ‌های مختلف بود.»

تسلیت آیت‌الله سیستانی

دفتر آیت‌الله سیدعلی سیستانی مرجع عالی‌قدر شیعیان در عراق نیز با صدور بیانیه‌ای، از درگذشت «پاپ فرانسیس» رهبر کاتولیک‌های جهان که «از جایگاه معنوی والا و ایسی در میان مردم برخوردار بود و احترام گسترده‌ای در میان جهانیان داشت» عمیقاً ابراز تأسف کرد. در این بیانیه همچنین به دیدار تاریخی پاپ فرانسیس با مرجع عالی‌قدر شیعیان در شهر نجف اشرف اشاره شده و بر اهمیت این دیدار در تأکید طرفین بر نقش بنیادی ایمان در زندگی بشر تأکید شده است. دفتر آیت‌الله سیستانی در نجف اشرف همچنین بر «ضرورت تلاش‌های مشترک برای گسترش فرهنگ همزیستی مسالمت‌آمیز، پرهیز از خشونت و نفرت، تقویت ارزش‌های محبت، همدلی و احترام متقابل میان پیروان ادیان و مکاتب فکری مختلف» تأکید کرد. در پایان این بیانیه، «ضمن ابراز تسلیت به جامعه مسیحیان کاتولیک به مناسبت این ضایعه اندوه‌بار، از خداوند متعال برای آنان صبر و برای همه بشریت، رحمت، برکت و صلح» مسئلت شده است.

یاد
نامه

لیبرال‌تعمول خواه

پاپ فرانسیس چگونه تصویر متفاوتی از کلیسای کاتولیک ساخت

روح‌اله نخعی

خبرنگار گروه بین‌الملل

پاپی متفاوت. پاپ فرانسیس اول، با نام اصلی خورخه ماریو برگولیو، کلیسایی تحویل واتیکان می‌دهد، بسیار متفاوت با کلیسایی که تحویل گرفت. او البته از لحظه انتخاب به عنوان پاپ جدید، تاریخ‌ساز شده بود، به عنوان اولین پاپ از نیم‌کره جنوبی، اولین پاپ یسوعی و پس از ۱۳ قرن، اولین پاپ غیراروپایی؛ اما تفاوت‌های کلیسای او به مؤلفه‌های جمعیتی محدود نشد. او که به عنوان «لیبرال‌ترین پاپ تاریخ» توصیف می‌شد، از این بابت از نسوی بسیاری، از جمله از خارج از کلیسای کاتولیک، تمجید می‌شد و هم‌زمان از نسوی بسیاری دیگر، اغلب محافظه‌کاران و سنت‌گرایان، مورد نقد و اعتراض قرار می‌گرفت. پاپ فرانسیس، البته در بسیاری از مسائل، همچنان به اصول کلیسا وفادار ماند اما هم در شکل و شمایل جایگاه پاپ و هم در مواضع و تصمیماتش، تغییرات بسیاری در تصویر سنتی واتیکان ایجاد کرد و رویه‌های متفاوت و فعالانه‌تری در پیش گرفت.

منش شخصی و روش مذهبی

اولین حوزه تمایز پاپ فرانسیس، در رفتارهای شخصی و رویکردهای او به مذهب بود. پاپی که معروف بود، طرفدار فوتبال و باله است، از زمان آغاز دوره‌اش، پوششی ساده و یک‌دست سفید را بدون زیورالات طلایی مرسوم که مشخصاً در دوران سلفش نیز دیده می‌شدند، برگزید؛ رویکردی شش‌شنبه‌دوران کاردینالی‌اش، وقتی به جای لباس پرطمطراق کاردینال‌ها، اغلب با پوشش مرسوم کشیش‌ها رفت‌وآمد می‌کرد. وقتی به صدارت رسید، به جای کاخی که معمولاً محل اقامت پاپ بود، او به ساختمان مدرنی رفت که پیشتر، پاپ ژان پل دوم، به‌عنوان محل سکونت مهمان‌ها تدارک دیده بود. می‌گفت خداوند را نباید در هیئت جادوگری دید که با عصای جادویی قادر به انجام

هر کاری است، یا می‌گفت مایل است چنین تصور کند که جهنم، خالی است. در امور مالی کلیسا، تغییراتی ایجاد کرد؛ از جمله اینکه هدایای بیش از ۴۰ یورو از نسوی مجموعه تحت رهبری‌اش در واتیکان را ممنوع و حقوق کاردینال‌ها را کم کرد.

به‌عنوان پاپ، به کشورهای بسیاری سفر کرد که پیشتر سابقه دیدار با رهبری در این جایگاه نداشتند. در سودان جنوبی، پای طرفین درگیر در جنگ داخلی را بوسید و از آن‌ها خواست به دنبال صلح بروند. در ایتالیا نیز پای نوجوانان زندانی را شست، خشک کرد و بوسید. او حتی یک بار همین رفتار را با پناهجویان مسلمان در ایتالیا انجام داد. به اندونزی، پرجمعیت‌ترین کشور مسلمان رفت. سفری به عراق داشت و در آنجا، از پایتخت سابق حکومت داعش، پس از آزادسازی و البته در میانه ویرانه‌ها دیدن کرد.

از جمله اقدامات برجسته او در حوزه تعامل بین مذاهب، در همین سفر به عراق و در دیدار با آیت‌الله سیدعلی سیستانی، مرجع برجسته شیعیان بود. پاپ فرانسیس در این دیدار از تلاش‌های آیت‌الله سیستانی در دفاع از حقوق «مستضعفان» تشکر کرد. او در این سفر از جوانان مسلمانی که برای تعمیر کلیساها به مسیحیان کمک کردند، قدردانی کرد. با مسلمانان اوغور چین یا روهینگای میانمار نیز همدردی می‌کرد و نیز با ایزدی‌های عراق و ارمنه گرفتار جنگ. پاپ فرانسیس از ترکیه، اردن، مصر، بنگلادش، آذربایجان و امارات متحده عربی دیدن کرد و همچنین به سرزمین‌های فلسطینی سفر کرده بود. در سفر به سرزمین‌های اشغالی، تصویری از او منتشر شد که کنار دیوار جداکننده قلمروهای در اختیار اسرائیل و فلسطین، مشغول دعاست. واکنش‌های او به درگیری‌ها و جنگ‌ها در دنیا، البته گسترده‌تر از این‌ها هم می‌رفت.

جنگ و سیاست

پاپ فرانسیس حضور فعالانه‌ای در بحث‌های مربوط به سیاست و جنگ، البته از نظرگاه اخلاقی و انسانی داشت. در واقع، در آخرین سخنرانی خود به مناسبت عید پاک، ساعتی پیش از مرگش، به جنگ، مشخصاً در غزه و اوکراین پرداخت: «به مردم غزه فکر می‌کنم و مخصوصاً به جامعه مسیحی آن‌جا، جایی که درگیری وحشتناک همچنان مرگ و نابودی می‌آفریند و وضعیت انسانی شدید و اسفناکی می‌سازد. از طرف‌های درگیر می‌خواهم: آتش‌بس اعلام کنید، گروگان‌ها را آزاد کنید و به کمک مردم گرسنه‌ای بروید که آرزوی آینده‌ای با صلح دارند.» او درباره جنگ اوکراین هم دعا کرد مسیح صلح را «هدیه عید پاک» اوکراین «ویران شده از جنگ» قرار دهد و از همه طرف‌ها خواست به

از بوئنوس آیرس تا واتیکان

دورانی بود که به‌عنوان نگهبان یک کلوب شبانه در بوئنوس آیرس کار می‌کرد.

پاپ فرانسیس اولین‌های بسیاری را در کارنامه خود داشت: اولین پاپ یسوعی (فرقه‌ای به‌معنای سربازان مسیح و پیاده‌نظام پاپ)، اولین کسی که نام «فرانسیس آسیزی» را برای خود انتخاب کرد و اولین پاپ از کشوری در حال توسعه. برگولیو در ۱۳ مارس ۲۰۱۳ پس از کناره‌گیری غافلگیرکننده پاپ بندیکت شانزدهم به‌عنوان پاپ جدید انتخاب شد. او در ۱۹ نوامبر ۲۰۲۲ به شهر آسته در ناحیه پیمونت ایتالیا رفت تا در جشن تولد ۹۰ سالگی یکی از اعضای خانواده‌اش شرکت کند. مادر پاپ فرانسیس با اینکه در بوئنوس آیرس به‌دنیا آمده بود اما رگ و ریشه‌های خانوادگی‌اش به

پاپ فرانسیس، رهبر کاتولیک‌های جهان در ۸۸ سالگی درگذشت. او در بیش از هزار سال اخیر اولین غیراروپایی بود که در رأس واتیکان قرار داشت. فرانسیس یکی از محبوب‌ترین پاپ‌ها و یکی از شخصیت‌های مهم و مورد توجه در صحن جهانی به‌شمار می‌رفت که نه‌تنها کاتولیک‌ها بلکه زنان و مردان را خطاب قرار می‌داد. پاپ فرانسیس با نام اصلی خورخه ماریو برگولیو سال ۱۹۳۶ در بوئنوس آیرس آرژانتین در خانواده‌ای که مهاجران ایتالیایی بودند، به‌دنیا آمد. او به میراث آرژانتینی خود افتخار می‌کرد و به ماته (نوشیدنی کافئین‌دار سنتی آمریکای جنوبی) و رقص تانگو علاقه داشت. در جشن تولد ۷۸ سالگی پاپ فرانسیس، صدها زوج در میدان سن پیترو رقصیدند؛ هدیه‌ای که او را بسیار خوشحال کرد چون یادآور